

Krav til privatskolenes registrering

TOLKNINGSUTTALELSE | 06.11.2014

Gjelder

- [Privatskolelova - § 2-1 Godkjenning av skolar](#)
- [Privatskolelova - § 2-2 Krav til verksemda til skolen](#)

Vi har fått spørsmål om privatskolenes registreringsplikt etter friskoleloven §§ 2-1 fjerde ledd og 2-2 femte ledd. Spørsmålene har handlet om det er tilstrekkelig å registrere skolen som en såkalt underenhet av en annen juridisk person i Enhetsregisteret, eller om registreringsplikten innebærer at hver enkelt fysisk skole må registreres som et selvstendig rettssubjekt. Her gjør vi rede for innholdet i registreringsplikten.

Registreringskravet i privatskoleloven §§ 2-1 fjerde ledd og 2-2 femte ledd er et vilkår for godkjenning og statsstøtte etter loven.

Det som betegnes som underenheter er enheter som er underlagt et selvstendig rettssubjekt, men som ikke selv er selvstendige rettssubjekter. Det vil si at underenhetene ikke utad kan opptre i eget navn, men etter omstendighetene i navnet til den juridiske personen de er registrert under.

Kravet til registrering i privatskoleloven §§ 2-1 fjerde ledd og 2-2 femte ledd innebærer at hver enkelt fysisk skole skal registreres som et selvstendig rettssubjekt. Registrering av skolen som en underenhet oppfyller ikke lovens krav.

I det følgende vil det redegjøres for hvorfor registrering som en underenhet ikke er tilstrekkelig.

Hvorfor er ikke registrering som underenhet lov?

Lovens ordlyd gir ikke noen direkte svar. Løsningen må forankres i lovens forarbeider og i formålsbetraktninger. I forarbeidene blir registreringskravet knyttet opp til kravet om at det ansvarlige rettssubjektet kun skal drive skoledrift, samt hensynet til kontroll med bruken av statstilskuddet, inkludert hvem som er juridisk og økonomisk ansvarlig for friskolen og bruken av statstilskuddet.

Det er først og fremst hensynet til kontroll og tilsyn med skolen og bruken av statstilskuddet som motiverer kravet til registrering som et selvstendig rettssubjekt for hver enkelt fysisk skole. I tillegg er en konstruksjon med underenheter et brudd på privatskolelovens system.

Det er uheldig at det ikke kan registreres noe styre på den enkelte underenhet

Dette er en konsekvens av at det ikke er meningen at slike underenheter skal ha egne rettigheter og forpliktelser. Registrering av skoler som underenheter vil derfor representere en uheldig atskillelse mellom den enkelte skole og dets styre. Styret for den enkelte fysiske skole, som bl.a. har ansvar for skolens økonomi, forvaltning av skolens skolepenger og tilskudd, reglement mv, fremgår ikke av registreringen i underenheten. I kontroll- og tilsynsøyemed er dette uheldig.

Registrering av skoler som underenheter vanskeliggjør kontrollen med regnskap og transaksjoner

Det må antas at omfanget av transaksjoner mv som bør kartlegges vil være vesentlig større når den enkelte skole utgjør en underenhet av en større skolebedrift enn når skolen isoleres som et selvstendig rettssubjekt. Transaksjoner mellom selvstendige rettssubjekter vil formelt og reelt sett være bedre dokumentert enn hva som er tilfelle i relasjon til underenheter. Regnskapsmessig er det også enklere å skaffe seg oversikt i relasjon til selvstendige rettssubjekter enn i forhold til konstruksjoner med en eller flere underenheter.

En ordning med registrering av skoler som underenheter strider mot privatskolelovens system.

Hver enkelt fysiske skole skal ha et eget styre. Skolens styre bør da kunne identifiseres gjennom den enkeltes skole registrering, som ikke er tilfellet gjennom registrering som en underenhet.

Overenhetens kreditorer kan ta beslag i underenhetens midler

Registrering av en skole som en underenhet vil kunne medføre at overenhetens kreditorer kan ta beslag i underenhetens midler, herunder statstilskuddet som ikke er beslagfrie. Hensynet til at tilskuddet skal komme elevene til gode peker således i retning av krav til registrering av den enkelte skole som et selvstendig rettssubjekt.

Muligheten til sanksjoner utvannes

Muligheten til sanksjoner mot den enkelte skole, herunder tilbakehold av utbetalinger, vil kunne utvannes ved organisering av skoler som underenheter. Sanksjoner vil lett kunne absorberes av en større organisasjon, og således vil sanksjonen kunne tape sin preventive effekt.